

Tekst 16: De røde sko (H.C. Andersen)

1 Der var en lille pige, så fin og så nydelig, men om sommeren måtte hun altid gå med bare fødder, for hun var fattig, og om vinteren med store træsko, så at den lille vrist blev ganske rød og det så grueligt.

5 Midt i bondebyen boede den gamle mor skomagers, hun sad og syede så godt, hun kunne det, af rødede, gamle klædestrimler et par små sko, ganske kluntede, men godt mente var de, og dem skulle den lille pige have. Den lille pige hed Karen.

10 Just den dag, hendes moder blev begravet, fik hun de røde sko og havde dem første gang på; det var jo rigtignok ikke noget at sørge med, men hun havde nu ingen andre, og så gik hun med bare ben i dem, bag efter den fattige stråkiste.

15 Da kom der i det samme en stor, gammel vogn, og i den sad der en stor, gammel frue, hun så på den lille pige og havde ondt af hende, og så sagde hun til præsten: »Hør, giv mig den lille pige, så skal jeg være god imod hende!«.

20 Og Karen troede, det var alt sammen for de røde sko, men den gamle frue sagde, at de var gruelige, og de blev brændt, men Karen selv blev klædt på rent og net; hun måtte lære at læse og sy, og folk sagde, at hun var nydelig, men spejlet sagde: »Du er meget mere end nydelig, du er dejlig!«.

25 Da rejste dronningen engang igennem landet, og hun havde med sig sin lille datter, der var en prinsesse, og folk strømmede til uden for slottet, og der var da Karen også, og den

1 lille prinsesse stod i fine, hvide klæder i et vindue og lod sig se på; hun havde hverken slæb eller guldkrone, men dejlige røde safianssko; de var rigtignok anderledes nettede end dem, mor skomagers havde syet til lille Karen. Intet i verden kunne 5 dog lignedes ved røde sko!

Nu var Karen så gammel, at hun skulle konfirmeres, nye klæder fik hun, og nye sko skulle hun også have. Den rige skomager inde i byen tog mål af hendes lille fod, det var hjemme i hans egen stue, og der stod store glasskabe med yndige sko 10 og blanke støvler. Dei så nydeligt ud, men den gamle frue så ikke godt, og så havde hun ingen fornøjelse deraf; midt imellem skoene stod et par røde ganske som dem, prinsessen havde båret; hvor de var smukke! Skomageren sagde også, at de var syet til et grevebarn, men de havde ikke passet.

15 »Det er nok blanklæder!«, sagde den gamle frue, »de skinner!«.

»Ja, de skinner!«, sagde Karen; og de passede og de blev købt; men den gamle frue vidste ikke af, at de var røde, thi 20 hun havde aldrig tilladt Karen at gå til konfirmation i røde sko, men det gjorde hun nu.

Alle mennesker så på hendes fødder, og da hun gik op ad kirkegulvet til kordøren, syntes hun at selv de gamle billeder på begravelserne, disse portrætter af præster og præstekoner med stivekraver og lange sorte klæder, hæftede øjnene 25 på hendes røde sko, og kun på disse tænkte hun, da præsten lagde sin hånd på hendes hoved og talte om den hellige dåb, om pagten med Gud, og at hun nu skulle være et stort kristent menneske; og orgelet spillede så højtideligt, de smukke børnestemmer sang og den gamle kantorsang, men Karen tænkte kun på de røde sko. 30

Om eftermiddagen vidste da den gamle frue af alle mennesker, at skoene havde været røde, og hun sagde, at det var stygt, at det passede sig ikke, og at Karen herefter, når hun gik i kirke, skulle altid gå med sorte sko, selv om de var gamle.

1 Næste søndag var der altergang, og Karen så på de sorte sko, hun så på de røde – og så så hun på de røde igen og tog de røde på.

5 Det var dejligt solskinsvejr; Karen og den gamle frue gik ad stien gennem kornet; der støvede det lidt.

Ved kirkedøren stod en gammel soldat med en krykkestok og med et underligt langt skæg, det var mere rødt end hvidt, for det var rødt; og han bøjede sig lige ned til jorden og spurgte den gamle frue, om han måtte tørre hendes sko af. Og Karen strakte også sin lille fod ud. »Se, hvilke dejlige dansesko!«, sagde soldaten, »sid fast, når I danser!«, og så slog han med hånden på sålerne.

Og den gamle frue gav soldaten en lille skilling, og så gik hun med Karen ind i kirken.

15 Og alle mennesker derinde så på Karens røde sko, og alle billederne så på dem, og da Karen knælede for alteret og satte guldkalken for sin mund, tænkte hun kun på de røde sko, og det var, som om de svømmede om i kalken for hende; og hun glemte at synge sin salme, hun glemte at læse sin fadervor.

20 Nu gik alle folk fra kirke, og den gamle frue steg ind i sin vogn.

Karen løftede foden for at stige bagefter, da sagde den gamle soldat, som stod tæt ved: »Se, hvilke dejlige dansesko!«, og Karen kunne ikke lade være, hun måtte gøre nogle dansetrin, og da hun begyndte, blev benene ved at danse, det var, lige som om skoernes havde fået magt over dem; hun dansede omkring kirkehjørnet, hun kunne ikke lade være, kusen måtte løbe bagefter og tage fat på hende, og han løftede hende ind i vognen, men fødderne blev ved at danse, så hun sparkede så grueligt den gode gamle frue.

30 Endelig fik de skoene af og benene kom i ro.

Hjemme blev skoene sat op i et skab, men Karen kunne ikke lade være at se på dem.

35 Nu lå den gamle frue syg, de sagde, at hun kunne ikke leve! Plejes og passes skulle hun, og ingen nærmere til det end Ka-

ren; men henne i byen var der et stort bal, Karen var inviteret; hun så på den gamle frue, der jo dog ikke kunne leve, hun så på de røde sko, det syntes hun, der ingen synd i; hun tog de røde sko på, det kunne hun jo også nok, men så gik hun på bal, og så begyndte hun at danse.

Men da hun ville til højre, så dansede skoene til venstre, og da hun ville op ad gulvet, så dansede skoene ned ad gulvet, ned ad trappen, gennem gaden og ud ad byens port. Danse gjorde hun, og danse måtte hun, lige ud i den mørke skov.

10 Da skinnede det oppe mellem træerne, og hun troede, at det var månen, for det var et ansigt, men det var den gamle soldat med det røde skæg, han sad og nikkede og sagde: »se, hvilke dejlige dansesko!«.

Da blev hun forfærdet og ville kaste de røde sko, men de hang fast, og hun flængede sine strømper af, men skoene var 15 vokset fast til hendes fødder, og danse gjorde hun, og danse måtte hun over mark og eng, i regn og i solskin, ved nat og ved dag, men om natten var det grueligst.

Hun dansede ind på den åbne kirkegård, men de døde der dansede ikke, de har noget meget bedre at bestille end at 20 danse; hun ville sætte sig på den fattiges grav, hvor den bitre regnfang groede, men for hende var ikke ro eller hvile, og da hun dansede hen imod den åbne kirkedør, så hun der en engel i hvide klæder med vinger, som nåede ham fra skuldrene ned til jorden, hans ansigt var strengt og alvorligt, og i hånden 25 holdt han et sværd, så bredt og skinnende:

»Danse skal du!«, sagde han, »danse på dine røde sko, tit du bliver bleg og kold, til din hud skrumper sammen som en benrads! Danse skal du fra dør til dør, og hvor der bor stolte forfængelige børn, skal du banke på, så at de hører dig og 30 frygter dig! Danse skal du, danse!«.

»Nåde!«, råbte Karen. Men hun hørte ikke, hvad engelen svarede, thi skoene bar hende igennem lågen ud på marken, over vej og over sti, og altid måtte hun danse.

1 En morgenstund dansede hun forbi en dør, hun kendte godt; indenfor lød salmesang, de bar en kiste ud, som var pyntet med blomster; da vidste hun, at den gamle frue var død, og hun syntes, at nu var hun forladt af alle og forbandet af Guds engel.

5 Danse gjorde hun, og danse måtte hun, danse i den mørke nat. Skoene bar hende af sted over tjørne og stubbe, hun rev sig til blods; hun dansede hen over heden til et lille ensomt hus. Her vidste hun, at skarpretteren boede, og hun bankede med fingeren på ruden og sagde:

10 »Kom ud! Kom ud! Jeg kan ikke komme ind, for jeg danser!«

Og skarpretteren sagde: »Du ved nok ikke, hvem jeg er? Jeg hugger hovedet af de onde mennesker, og jeg kan mærke, at min økse dirrer!«

15 »Hug ikke hovedet af mig!«, sagde Karen, »for så kan jeg ikke angre min synd! Men hug mine fødder af med de røde sko!«.

Og så skriftede hun hele sin synd, og skarpretteren huggede fødderne med de røde sko af hende, men skoene dansede med de små fødder hen over marken ind i den dybe skov.

20 Og han snittede hende træben og krykker, lærte hende en salme, den synderne altid synger, og hun kyssede den hånd, som havde ført øksen, og gik hen over heden.

25 »Nu har jeg lidt nok for de røde sko!«, sagde hun, »nu vil jeg gå i kirke, at de kan se mig!«, og hun gik nok så rask mod kirkedøren, men da hun kom der, dansede de røde sko foran hende, og hun blev forfærdet og vendte om. Hele ugen igen var hun bedrøvet og græd mange tunge tårer, men da det blev søndag, sagde hun: »Se så! Nu har jeg lidt og stridt nok! Jeg skulle tro, at jeg er lige så god som mange af dem, der sidder og knejser derinde i kirken!«, og så gik hun nok så modig; men hun kom ikke længere end til lågen, da så hun de røde sko danse foran sig, og hun forfærdedes og vendte om og angrede ret i hjertet sin synd.

1 Og hun gik hen til præstegården og bad om, hun måtte komme i tjeneste der, flittig ville hun være og gøre alt, hvad hun kunne, på lønnen så hun ikke, kun at hun måtte få tag over hovedet og være hos gode mennesker. Og præstekonen havde ondt af hende og gav hende tjeneste. Og hun var flittig og tankefuld. Stille sad hun og hørte til, når om aftenen præsten læste højt af Bibelen.

Alle de små holdt meget af hende, men når de talte om pynt og stads og at være dejlig som en dronning, rystede hun med hovedet.

10 Næste søndag gik de alle til kirke, og de spurgte hende, om hun ville med, men hun så bedrøvet, med tårer i Øjnene, på sine krykker, og så gik de andre hen for at høre Guds ord, men hun gik alene ind i sit lille kammer; det var ikke større, end at der kunne stå sengen og en stol, og her satte hun sig med sin salmebog; og alt som hun med fromt sind læste i den, bar vinden orgelsonerne fra kirken over til hende, og hun løftede med tårer sit ansigt og sagde:

»O, Gud hjælpe mig!«.

20 Da skinnede solen så klart, og lige foran hende stod den Guds engel i de hvide klæder, ham hun hin nat havde set i kirkedøren, men han holdt ikke længere det skarpe sværd, men en dejlig grangren, der var fuld af roser, og han rørte med den ved loftet, og det hævede sig så højt, og hvor han havde rørt, skinnede der en guldstjerne; og han rørte ved væggene, 25 og de udvidede sig, og hun så orgelet, som spillede, hun så de gamle billeder med præster og præstekoner; menigheden sad i de pyntede stole og sang af deres salmebog. For kirken var selv kommet hjem til den stakkels pige i det lille snævre kammer, eller også var hun kommet derhen; hun sad i stolen 30 hos de andre præstens folk, og da de havde endt salmen og så op, nikkede de og sagde:

»Det var ret, du kom, Karen!«

»Det var nåde!«, sagde hun.

1 Og orgelet klang, og barnestemmerne i koret lød så blidt
og dejligt! Det klare solskin strømmede så varmt gennem vin-
duet ind i kirkestolen, hvor Karen sad; hendes hjerte blev så
fuldt af solskin, af fred og glæde, at det brast; hendes sjæl fløj
5 på solskin til Gud, og der var der ingen, som spurgte om de
røde sko.